

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Изази суботом.
 Цијена:
 За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
 СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
 НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
 на годину 6 ₰, на по год.
 3 ₰, на четврт годину 1 ₰,
 и 50 новчића.
 За све остале земље у
 ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
 годину 20 франака, на по
 године 10 франака, на чет-
 врт године 5 франака.

Претплате шаље се у пла-
 ћеним писмима непосредно
 администрацији „Гласа Цр-
 ногорца на Цетиње, а може
 се и картом упућеницом на
 пошту у Котор. Доноси пла-
 љу се уредништву. Руко-
 писи се не враћају.
 За огласе плаћа се, по
 простору који заузму на
 петита, 7 новчића од реда
 за први пут, а за сваки
 даљи пут по 5 новч. За
 огласе веће и на дуже
 врјеме попушта се.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 17 маја.

О немилом догађају од 6 маја, о ком говоре наши брзојави из Биограда у пошљедњем броју нашег листа, биоградски Олјек доноси шљедеће податке: „У 2 часа по подне управник Биограда с командантом жендармерије, инспектором министарства унутрашњих дјела и неколико жандарма отишли су у стан Краљици и позвали је да шљедеће Њеном позиву. Врло велики обзира вођени према Њенијем представкама и Њеном положају као Краљеве Матере, које је Она злоупотребила, протегли су извршење преко одређенога времена. Њено В. Краљица Мати, користивши се тиме, авизовала је познате Своје присталице, који су се демонстративно по том искупили и уз помоћ шегрта, калџи и неких јака покушали спречити извршење одлуке. Ушљед тога је одлука извршена у 4 и по сата у јутру 7 о. м. у потпуном реду у миру... У демонстрацији и спречавању извршења одлуке нарочито су се одликовали: Ст. Трифунац (уредник Косова?), Р. Данић, Ст. Т. Поцовић, Ђ. Хрватовић (генерал?) М. Лешјанин (генерал?) Драгутин Илић (уредник Велике Србије), Р. Радојловић и неколико напредњача трговаца из главне чаршије са својим слугама, које су нарочито послали као демонстранте. Како је цијела ова ствар текла испричаћемо опширно у идућем броју, а овдје само још примјећујемо да је око 9 сат у вече ред био потпуно повраћен, да је један вод кавалерије, ушљед обраћења капетана г. Вељко-

вића каменицом од стране демонстраната избацио један плотун у вјетар, при чему су два демонстранта погинула; да је кроз цијелу ноћ и цијелога дана јуче био потпуно мир и ред, који ничим није поремећен; и да су се у стану краљичину у 4 сата у јутру нашла г. Св. Трифунац и Р. Данић.“ Од знаменитих особа, које су у демонстрацији предњачиле, исти лист спомиње још г. Алимпија Васљевића и познатог пјесника Драгашевића. Биоградска Српска Независност ове податке допуња овако: „Посље тога ђаци и грађани код „Српске круне“ сусретну краљичина кола, која су се упутила у град. Јурише и растјерају жандарме. Управник вароши тада умакне, оставив у ђакеру капут и копошца, којим је мислио да веже Краљицу, ако се буде противила. Сва свјетина са Саве појури тамо. Ђаци и грађани испрегли су коље из Краљичинијех кола и одвезли је сами у тријумфу у њен стан. Призор свечан и дирљив... Сад дојури најприје једно мање одјелење коњаника, за тимем веће, а на посљетку и сва пјешадија са Бањичког брда. Чим је дошла кавалерија, морало је доћи до сукоба, јер је свјетина отпочела бацати камење на војнике, тако, да су многи војници тешко рањени а међу њима и командат тог одјелења. Капетан Вељковић бјеше сав у крви, ушљед чега и нареди, да се сјаше и пуца. Војници пуцали су хор-фишецима а нападнути официри и жандари убојнијем метцима из револвера, те је том приликом пало више мртвијех и рањенијех.“ Из истијех листова видимо да су двојица остала на мјесту мртва, а трећи је

умро ушљед смртне ране добивене; такођер је био на умору још један рањеник.

Међутимем је Краљица Наталија одма сјутри дан отпутовала нарочитијем паробродом из Земуна у Румуњску; а министар унутрашњих дјела разаслао је расписе на потчињене власти у држави, у коме им се до знања ставља, да је Краљица забрањен приступ на српско Замљиниште до Краљева пунољетства, и да ту забрану може дљби само Намјесништво и Влада. Ми сажаљевамо е је брацка крв проливена, у овом немилном догађају, и што ће се антагонизам међу партијама у Србији поопштрвати.

Други догађај, којим се занимало јевропско новинарство прошле седмице, јесте антисемитизам, који је овога пута у толико јачу мери изазвао у колико се појавио на Крфу; за што је опет Русија одговорна, која такођер прогониле Јевреје.

Што је дало повода да хришћански гњев онако букне противу Јевреја на Крфу? Около Јеврејске пасхе настало је у Крфу једно хришћанско дјевојче и сумња је пала на Јевреје, да су је заклали, као што се та оптужба противу њих понавља свако неколико година и по осталој Јевропи. Пошљедњи је пут сличан случај био у Угарској, и наши ће се читаоци још сјешати онога страховитога процеса. Па и Хришћани на Крфу нијесу могли свој гњев уздржати, тек се таква сумња појавила у толико више што то није био први случај. И сво ти одма дипломатске интервенције у корист те шаке Јевреја, који су дошљаци у

Грчкој. Грчка влада се уз то енергички била заузела и прије те интервенције, тер је ослободила стравље не Јевреје од хришћанскога гњева — праведнога или неправеднога, још се незна.

Тимем поводом новосадски Браник доноси чланак под насловом *Стара Србија и Крф*, у коме истиче зулуме што Срби трије у Старој Србији на својем огњишту и пита — „на шта ради јевропска дипломатија, која на својим конгресима уређује исток? Да ли се заузела за тужну рају, која је досијела између двије ватре, између бесавјеснијех турскијех чиновника и крволочнијех Арнаута?... Јевропска дипломатија све гласове о мукама народа у Старој Србији прима хладно с потпуном равнодушности.“ Напротив кад се тилао неколико Јевреја на Крфу, узбунила се цијела Јевропа. „На што тако не браните и онај певни народ у Старој Србији — пита *Браник* — кад се тако заузimate за страдалнике. Та влада један цео народ више вриједи него неколико Јевреја, који су можда својим гријесима изазвали ону свјетину.“

Због тијех зулума, што у пошљедње доба три наш народ у Старој Србији, великошколска омладина у Биограду држала је 5-ог маја збор, на ком је довијела шљедећу резолуцију: 1. да се умоли српска и пригорска влада, да се, по својој дужности, најенергичније заузму, да се у што краћем времену прекрате та варварства; 2. да се умоли Његово Величанство Цар турски и Његова висока влада, да и они што прије укажу своју милостиву заштиту и помоћ нашој угњетеној браћи у Старој Србији и Македонији; 3. да се

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

КЊАЗУ ВОРЂУ

КРАЉЕВИЦУ У ГРЧКОМ.

На рускога Царевика
 Романова млада,
 Сијну сабља од дивљака,
 И шо измисла.

Плану сабља по сунаницу
 А царевом сину,
 Који бјеше у Јапанску
 Доша' царевину.

Сијну сабља од Јапанца
 — Незнабожца стара,
 Да погуби русскога
 Будућег цара!

Сијну сабља од дивљака
 Ка' змија из трна,
 И умало не јави се
 Тун завјеса црна! . . .

Плану опет као муња
 Сабља дивљакова,
 Да погуби царског сина
 Младог Романова!

А ти Књаже у том трену
 Са шпашом ливанским
 Живош спасе Царевика
 Међ' сојем јапаниским! —

Сад неки ти грчки књаже
 Буде вјечна слава,
 И јунаштво нек' ти блиста
 Ка' у љутог лава!

И нек' ти се штап стомиње
 Док је суца јарка,
 Као онај ситни „папоуз“
 Краљевика Марка.

Цетиње, 15. Маја 1891.

Радоје Црногорац

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Γ Ε Ρ Μ Ι Ο Ν .

Τὸν Ρώσων Βασιλέαδα
 Τὸν Ρωμανὸν τὸν νέον,
 Κτυπᾶ ἐξαίφνης ἐν σπαθί,
 Θάνατον, τρώμον πνέον.

Κακοῦργον γέρι τὸ βαστά,
 Ὡ τὸν ἥλιον ἀστράπτει,
 Τὸ γόμφα τῆς Ἰαπωνίης,
 Μᾶλλον ἰερὸν τὸ βαστάει.

Ἀγρία γέρι δὲ τὸ τραβά,
 Ὄρθομανῆς ἀρχαία,
 Τῶν Ρώσων διὰ ν' ἀφανίς
 Μέλλοντα βασιλέα.

Βγαίνει τ' ἀγρίου τὸ σπαθί
 Ὡς φῆδι ἀπ' τ' ἀρχαί.
 Διὰ νὰ δώσῃ τὴν Ρώσῳ ἄν
 Χωρὶς ἰατρείαν πάθῃ.

Ξανατραβάται τὸ σπαθί
 Ὡς κεραυνὸς ἐς τὸν νέον
 Ρωμανὸν Βασιλέαδα,
 Θάνατον, τρώμον πνέον.

Πλὴν Σὺ, ὦ Ἀναξ, ἐς τὴνσταμίτην
 Μὲ ῥόπαλον λιβάνου
 Σώσεις τὸν Βασιλέαδα
 Ἀπὸ βουλήν τυράννου.

Ἄς ἔῃ λοιπὸν ἡ δόξα σου,
 ὦ Ἀναξ τῶν Ἑλλήνων,
 Ὅμοίως καὶ τὸ γέρι σου,
 Τὸ τοῦς κακοῦργους κτείνον.

Ἄς ὡς τοῦ Μάρκου*) δόξασθῇ
 Τὸ ῥόπαλον ἐς ἐπίσην
 Ἐν ὄσῳ ὑπάρχει ὀθρανὸς,
 Γῆ, ἦλιος καὶ φῶς.

Τῆ 15 Μαΐου, ἔτος 1891.

Μετὰφρασις Κλεάνθους Θεοδοριδου, Καθηγητοῦ
 τοῦ Γορναίου, τοῦ Διδασκαλείου καὶ τῆς Θεολογίας
 Ἐν Κεττήρῃ τοῦ Μαυροβουνίου.

*) Ὁ βασιλέαπας Μάρκος, ὁ μέγιστος εὐτυχὸς ἦρως τῶν Σέρβων.

ΚΝΥΖΙΟΥ ΓΕΟΡΓΙΟΥ ΓΡΕЧЕСКОМУ КОРОЛЕВИЧУ

Надъ Цесаревичемъ русскимъ,
 Романовымъ молодымъ,
 Сабля дикаря сверкнула
 Подлымъ образомъ такимъ.

Сабля сверкнула надъ сыномъ
 Царевымъ — надъ солнцемъ —,
 Который въ Японское
 Царство прибылъ гостемъ.

Язычника сверкнула сабля,
 Явчеству благодаря,
 Чтобъ погубить Россійскаго
 Будущаго Царя.

Сверкнула сабля дикаря
 Изъ куста, какъ змья,
 И едва насъ не сгубило
 Дьло этого злодья.

Сверкнула сабля и опять,
 Какъ молния нова,
 Чтобъ младого погубить
 Русскаго Романова.

Ты Князь, въ минуту роковою
 Ливанскою палкой
 Цесаревичу спасъ жизнь.
 Отъ судьбы столь жалкой.

Отнынь тебѣ, Князь Греческій,
 Да будетъ вѣчная слава,
 И да сияетъ твое геройство,
 Какъ геройство сильнаго льва!

Покуда существуетъ небо,
 Земля и солнце, твой палка
 Да воспоминается какъ булава
 Сильна Кралевича Марка.

Цетиње 15 Мая, 1891. года.

Переводъ
Блеантеса Теодоридеса,
Преподавателя Гимназији и
Богословско-Учительской Школы,

У СПОМЕН И СЛАВУ БОРЂА МАРКОВИЋА „КОДЕРА“.

(Из „Нашег Доба.“)

Дана 6 априла преминуо је након подужег боловања у новосадској варошкој болници старина-писац и познати путник Борђе Марковић „Кодер“ а сахрањен је сјутра дан на овдашњем св. успешном гробљу.

Учинио му је последњу почаст, испрајтив га до хладне му раке, мален бро, његових овдашњих пријатеља и познаника, јер је покојник, настанив се након многогодишњих путовања по далеким страним крајевима, од три године амо на ново у Новом Саду, имао тек слабо познанства у овоме мјесту.

Борђе Марковић бјеше и по животу и по литерарном му раду необична појава. Који га не познаваху изближе, сматраху га за некаква особитњака, коме се свијет морао смијати. Но који имадоше прилику, да га боље упознају и изближе проуче, не могаху на ино, а да га искрено не поштују са врлина, које у таквој множини и у тако интезивној снazi ријетко красе људе данашњег доба.

Покојник је спадао међу оне врле људе, које кроз савколики им живот и рад ва овоме свијету руководе стална непроменљива начела. Ако се опште суди, да прилике управљају човјеком, дајући правац његовој животу и раду, што се тиче Борђа Марковића мора се преисудно рећи, да је он био у својем увјерењу вазда чврст и непоколебив, и могло се прилике ма како мијењати, он се није никад за њима поводио, засијецале оне ма како осјетно у његов материјални и друштвени положај

Борђе Марковић бјеше у пуном смислу ријечи човјек свога правца, у свему сталан и до крајности доследан, одажан и неустрашив, да су се могле потпуно на њ примјенити оне Хорацијеве ријечи: „Si fractum illabatur orbis, impravidum ferient ruinae“ (Ма се сва васелена распауа у своје стихије, он веће задрхтати). Био је прави философ, пуи знања и практичне мудрости, које он у животу споји у најдјешни склад,

умоли Његово Величанство Цар руски, да и он својом моћном руком заштити угњетено православље и српство у Старој Србији и Македонији.

О више реченијем зулумима и у овом броју доносимо из биоградских новина допис из Дибре, у већ отвореној републици „Зулуми у Старој Србији.“

Изишла је панична епистолика о социјалном питању, којој је у битности ова садржина: Пана браши право власништва и наследно право као наравна и божја права. Темелјем власништва поставља радњу. Ко ова начела побија узнемирује дјеловање људског друштва и јавни мир. Даље се излаже што је црква допринијела и учинила за ријешење социјалног питања. Па се овако одређује дужности државе и оне дужности према радницима: држава има позвати, да се по радионицама поштује вјера, да влада морал и узајамна праведност. Држава ваља да надзире моралност радника оба спела, не смије их преоптеретити, а има позвати на здравствене и физичне околице. То би имали уредити закони. Пана прелази за тијем на штрајкове и истиче њихову штету, пак позива државу да им уредбама законскијем стану на пут. Препоруча недјелно почивање. За уређење питања о заради препоруча мјеновите колегије од радника и господара.

Пана при свршетку ономине, да се што прије ријешити радничко питање. Нека владе издаду сходне законе, богаташи нека се сјете својих дужности и своје савјести, а радници нека буду разложни. Свему томе може допринијети свештенство, које снује темељ свих врлина: љубав према ближњему.

АНДРАШИЈЕВА ИСТОЧНА ПОЛИТИКА.

Прије двије недјеље држао је у главној годишњој сједници мађарске академије наука и умјетности аустро-угарски заједнички министар Велијамин Калаји говор у спомен грофу Андрашију. Расвјетљујући опширно цио његов политички рад, Калаји се понављаше зауставио у свом говору код Андрашијеве источне политике. Како је и за нас Србе од великог интереса како један активни

аустро-угарски политичар, који данас Босном и Херцеговином управља, тумачи Андрашијеву источну политику, то доносимо ево по Одрјеку у тај дио Калајевог говора:

„Источно питање постадо је у западној Јевропи управо од пада Цариграда. За Мађаре је оно почело још много раније. Од како смо се доселили у ове крајеве, кроз цијелу нашу историју провлачи се тежња, која нас гони да ма на који начин подржавамо тјешње везе са балканским земљама. Ну, и сваки други народ, коме би случајно пошло за руком да на мјесту, гдје је данас наша отаџбина, образује јаку државу, морао би се тог истог правца придржавати. Велика ријека која толике земље просијеца и везује, тежња, која народе вуче са сјевера на југ, неумјљива надмоћност народа из равнице, цар мора, које са свих страна то полуострво заплускује, а најпослије и та околице, што се тамо никад није подигла уједињена велика држава, него је непрестано владао раздор и слабост, све је то само по себи дражило на утицање — све то тако заједно сачињавало је етицај узрока, који су од почетка већ одређивали нашу источну политику. Још у Арнаудово доба тежили смо ми за Балканом, а тако исто и у доцнија времена. И од како је настала владавина хајбуршке династије, њу је оживљавала сваком годном приликом источна политика, населијењена од Мађарске, која је некад била одиета наша народна политика.

„И у Андрашијевој души се пробудила успомена старих традиција, кад је мислио на источну политику. Ну његов практичан ум рачунао је и са захтјевима промијењених времена и постојећих околности. Са тог становишта је он пресудивао потребе источне политике наше монархије и њене погодбе. Андраши није хтио насилно рушити постојеће стање, него с шта више искрено желио, да се оно и на даље одржи. Но с друге стране држао је за погрешно вјештачки подржавати оно, што је већ пошло пронашти. Јер овај посљедњи правац водио би слабењу наше монархије. С те тачке гледишта полазио је он, кад, не задирући у постојеће стање, није сметао кристализацијама, епособним за живот, које су саме од себе потицале. Још тада је изјавио, да са симпатијом гледа на самосталан и независан развој источних држава и да не жели утицати на њихову судбу, али само под погодбом да се чувају од сваког другог утицаја са стране. По Андрашијевим назо-рима није могла монархија тријети, да се у њеном непосредном сусједству образују државни центри, који би се за тим, може бити, у најнегоднијем тренутку против нас окренути могли. Бојао се, ако не назимо, да би се могла под заштитом неке нава непријатељске силе образовати већа уједињена држава на балканском полуострву, која би пружајући се од Црнога на до Јадранскога мора, као вазданим обручем

је он радо ту помоћ и био је за то до смрти захваљан. Али не бјеше тешко Ђорђу Марковићу материјално помоћи. Његове тјелесне потребе сводиле су се на најнижу мјеру; живио је као прави испосник па је крај тога био увијек свјеж и здрав до пред саму смрт, која га покоси у 87-мој години његова живота.

Поклојник бјеше висока стаса, сувољав, од природе не баш снажна тјелесна састава, смеђе боје лица, славих очију, из којих је просијавала и енергија духа и благоет и штомоет душе. Инак је погнут, гледајући преда се и задубљен у мисли. Сав изглед му показиваше дубоког мислиоца, који живи навластито у свијету идеја. Али Ђорђе Марковић не бјеше само изобрасио свој дух озбиљном науком и обилатим искуством, он је оснажио и своје тјелело гимнастичким играма и мачевањем, у којој вјештини је поклојник некад био на далеко чувен. Уз то је он најрадије боравио у свјежем ваздуху, у слободној природи, гдје није осјећао никакве стеге; научно се израва, да уреднице зиме спава у хладној соби а на тврдој постели, задовољавајући се најпростијом храном, па је при таквом начину живота био увијек здрав и крепак.

Мало је људи, који при тако богатом знању, какво је било у поклојника, бјеху тако и сиромашни. Али их је још мање, који се крај свега свога сиромаштва осјећаху тако задовољни и срећни, као драги наш поклојник. Он нам је светао примјер, како човек може бити задовољан те срећан и са најмањим, када не тражи срећу ван себе, него у себи самоме.

Ђорђе Марковић бјеше прави ученик и посљедник мудрога Сократа. Он није хајао за суд јавнога мишљења, који оно, што данас хвали, сјутра осуђује. Мјерило његова живота и рада био је у свему његов унутрашњи глас савјести, о којој се он ни по какву цијену не би хтио отргнути.

Држећи се тих начела, није поклојник разбирало, шта се у свијету збива, а још мање је раснигињао приватне ствари, које га се нијесу тикале; није никоме завидио, нити је и коме зла чинио или желио — али се радо разговарао о највишим пробле-

стегла нашу монархију с југа. Да се ова опасност отклони, сматрао је за потребно да наша држава не само непрестано утиче на источне ствари, него да има и сигурна ослонаца на самом балканском полуострву. Андраши је Босну сматрао за тај ослонац. Јер је та земља, улазећи дубоко у земљиште монархије, стојала не само по свом географском положају, него и по историјским успоменама ближе нама, него ли ма који дио балканског полуострва. Много пута је река Андраши, да монархија не иде за освајањем. И истину је казао. Он је сматрао као нешто без значаја ону правну титулу, на основу које ћемо доћи до овог земљишта. Он је од нашег заузимања Босне очекивао прије свега да, учинивши крај непрестаним немирима, створимо стање, које би осигурало процвјетање те много напуштене земље. Осим тога надао се, да ће наш рад у Босни служити сусједним државама не само као примјер, него може бити и као опомена. Јер он је знао, да на Истоку има угледа само она сила, која из близа даје осјетити своју моћ. Био је дакле дубоко убјеђен, да ћемо окупацијом Босне створити на балканском полуострву елемент мира и сигурности, какав је онамошњим народима до сад недостајао.

„На земљишту, које је његова источна политика обухватала, сукобљавао се Андраши свуда с Русијом. Руска политика је одавна сматрала исток као предмет искључиво своје сфере моћи. Тамо дакле нијесу могли једно друго избјегнати. У таким околностима је долазило у питање, да ли не би било савјетније по монархију, да се испред моћног такмака са свим повуче и да се остави источне политике. Андраши није могао поћи тим правцем. Јер то не би било ништа друго, него коначно напуштање положаја велике силе, и услијед тога спор али извјесно проицање монархије. Могло је дакле бити само питање: да ли да монархија устане оружаном руком против Русије и да осигура себи неоклебљиву основу за свој утицај на Истоку? Андраши се није плашио ни тог средства. Ну овај савјестан државник сматрао је за своју најглавнију дужност да све догле, док се коначно не изгуби нада на мирно ријешење, не покушава сабљом да пресејече чвор. Јер и ако се није бојао отворене борбе, он се бојао непрестаних великих жртва, које би народи монархије морали поднијети, кад би се између нас и Русије отпочела диовеска борба неизвјесна исхода. За то је држао да би била не само немарност него и грѣх, кад би пропустио, да не покуша сва средства, која пружају формалитети дипломатског измијењања мисли и убјеђивања. Знао је он да је то тежак и спор пут, али је мислио да ништа не треба жалити, само да се циљ постигне. И тим путем и начином дошао се до односа, који се тада између монархије и Русије развио.

мима човјечјег бића и овога свијета, што уздижу дух над овом земљом у свијетле висине, гдје бораве вјечите истине. Према томе свом душевном расположењу читао је поклојник најрадије дјела старих и новијих философа, којих системе он бјеше темељито проучио, а од значајнијих дјела из историје свјетске књижевности читао је особито Омира, св. Писмо и Коран.

По својој способности, по угледној научној спреми и необичном теоретичном и практичном знању странијег језика, могао је Ђорђе Марковић било као званичник, било као адвокат начинити лијепу каријеру и доћи до знатна материјална благостања. Али поклојник као прави философ није се јагмио за спољашњи сјај и славу, нити је тражио богатства, сматрајући цијело у образованости духа и племенитости срца права човјечја блага.

Поклојник је говорио много језика. Особито је певич био у мађарском језику, који он, проведавши много година свога дјетињства и младичког доба у Сегедину, бјеше наврсно научно. У старијим годинама научно је био и неке оријенталне језике, наиме турски и арапски, и кад сам га год у посљедње вријеме походио у његову стану, увијек бих га затекао, где чита по какву арапску књигу. Тада би ми вазда тумачио оно што је читао и уздицао би врлине арапског језика.

Ђорђе Марковић је много путовао. Особито је познавао земље источне Европе, наиме европску Турску и малу Азију, гдје је дуже времена боравио. Походио је и стару Троју и изучавао је темељито Шлиманова ископавања, о којима је врло општроумно знао да суди. Занимљиво је било његово приповиједање о бављењу му код Троје, тим више, што га он знађаше да зачини цитирањем годних мјеста из Илијаде, коју он великим дијелом бјеше напамет научно.

Поклојник се огледао и на књижевном пољу. Написао је више пресничких дјела, то еписке, то мјеновите врете, од којих је једно, и то „Рома ранка“ прије двије десетине година изишла и на јавност. Као што се Ђорђе Марковић у своме животу у опште разликовао од других људи, тако му је и његова књижевна

Берлински уговор је сјајно оправдао политику, коју је Андраши годинама водио и којим је подигао углед Аустро-Угарске на тако висок степен, који она одавна није имала у колу јевропских држава.

„Ну, одмах по свршеном дјелу у Берлину, у ком је Андраши пресудну улогу играо, окренуо се отворено један дио јавног мишљења против њега. Окупација Босне изазвала је јаку опозицију, која се манифестираола и у парламентима и ван њих у огорченим нападајима. Андрашија то није поколебало, јер је он чврсто вјеровао, да ће га историја праведно оцјенити. Он је извршио оно, што је у источној политици себи за задатак истакао.“

ЗУЛУМИ У СТАРОЈ СРБИЈИ.

Биоградском „Дневном Листу“ пишу из Дибре, 30 априла:

Вратио сам се кући. Не знам ни сам како ћу да пишем о овамошњим несрећама и како да почнем. Најбоље ми изгледа да престо биљским кано у читуљу.

У селу Дуфи, у тетовској нахији, првог дана Ускреса отишли су Срби у цркву, да се, као прави хришћани, помоле Богу. Чим је свештеник довршио службу и поздравно народ са: Христос васкрсе! упали су на педесет Арнаута у цркву, а толико их је још остало на пољу, који су опколили били цркву, — са запетим мартиникама. На њихов упад жене и дјеца ударили су у кукњаву, писку и вриску, па потрчи све уз свога мужа, оца, брата. Арнаути напере пушке на љде и важу им да се ни један не миче с мјеста, јер ће одмах остати мртви; а други од њих почну да пљачкају накит са жена. Три Србина, којима је преврело било, јурну на Арнауце онако голих руку, али одмах груну 10 пушака, а она тројица сруше се мртви поред њих и једна жена и троје дјеце погину. За тим настане сјеча у цркви и на један пут од светог храма божјег створи се права касаница; дигне се лом, пуцањ, кукњава жена, писка дјеце — ужас прави.

Арнаути почну немилостиво тући свијет кундацама по цркви. Било је ту на мртво истучених и испребијаних. Жене, које су се одјеле биле у свечано рухо, свучене су и голе наге пуштене кућама: у бјеснилу своме, Арнаути су и силовали дјевојке и срамотили жене. Многа дјеца помрла су од страха, а многа добила страшицу и мораће помријети.

На Ђурђевдан, кад се цио свијет, а парочито Срби веселе и пјева све, напали су Арнаути на село Печково у тетовској нахији. Близу Достивара нападну опет на једно друго село. У оба села заберу и изјаве стоку. Малцоро је било на 250. Буљугбаше су им биле Сихир-Кучи и Ређен-Цика из

работа нагонетна, да ју је врло тешко разумјети. Узрок томе ваља тражити поглавито у његову душевну распонојају, јер је поклојник у свему тежио за језгром а не за спољашношћу, гаштио се, да проиније у суштину ствари, а не да се бакће цијло око бијеставе јој површине. Тежак, претежак задатак, који прамаше међе човјечјег ума! Уз то је писац своја дјела испреплетало митологијом источнијег народа, која је врло замршена те смета разумјевању његових дјела још и то, што је писац сам ковао многе ријечи; али биће доста и таквих ријечи, које је он скупљао по народу, а које су слабо познате. И ако „Рома ранка“ и друга дјела поклојникова, која остадоше у рукопису, немају веће литерарне вриједности, али су ипак значајна као умни производи таквога човјека, који заслужује са својих личних врлина, да му се име сачува и отргне од заборава, што претрпаваше обичне људе.

Слава Ђорђу Марковићу! — а.

Јавна преписка уредништва.

Никшић. Г. Т. Ђ. Избор сте добар учињели; али тек кад буде цијело дјело преведено, отпочећемо га у наш подлистак штампати.

Колашин. Г. Б. Д. Хвала ви на првом гласу отуда. Само не мојте нас заборавити у напријед, него вас мојмо да нам јављате све што нас може интересирати. Уз то чекамо и оно давно обећано! Пријатељски поздрав!

Подгорица. Г. Г. и З. Нијесмо још прегледали, јер је замјеник уредников био неколико дана одсутан.

Реча, призренске нахије. Ово пошљедње село сасвим су опљачкали и претворили га у гариште: говеда, овце, козе отјерали су, а поред тога и око двадесет, које људи, које жена, побили су.

Враћајући се преко Шара виде неке Србе из Г. Јеловца, који су радили нешто у шуми. Пошто им је било заходно да пријеђу преко потока да их заробе, потегну читав плотун из марташка. Седморица су остали мртви, а само је један остао жив. Он прича, кад су му другови понадали мртви, он се осврнуо и угледао преко потока Арнауте гдје се сатански смију и викнули су му да не бјежи, јер, веле, да су га сами оставили живог „да имамо кога и други пут да убијемо; а не све одједанпут.“

Врбце, село, у дубрачкој нахији од прије десетак година бројало је до двјеста педесет српских домова и око стотину арнауцких. А како је сад? Од двјеста педесет остало је свега педесет и то све пука сиротиња. Они имају цркву какве нигдје у овом крају нема; али која им је виђа, кад и на сам Ускре нијесу смјели да иду у цркву да се Богу помолу. Пред Ускре оде пош се неколико људи код јузбаше — јер ту у селу има једна чета низама, која бајаги одржава ред — и замолу да га признају на цркву на Ускре, да не би напали Арнаути и њихова браћа истурчени Срби — који су, буди уснут речено, већи зликовци од Арнаута. Јузбаша им обећа. Чим је народ почео да иде у цркву, окупе се дјеца бацати каменима. Жене, да би се склониле од каменца, законе се испод прозора Садик-агине куће. Жене из Садик-агине куће узму пуне бакраче помија и вруће воде и стану сипати с прозора на оне јадне жене. Свештеника ухватила са свије страна дјечурлија за одјећу и закоуцала га да им пјева: Христос Воскресе! Низами који су стајали пред црквом, бајаги за неку безбједност, ударили у кикот и стоје. Ето тако им је прошао Ускре, јадним врбенима.

У селу Величици нема хвала Богу никог мухамеданца; али су се сељаци ипак бојали да их Арнаути не нападну у цркву; јер ови завјерови увијек на велике празнике нападају на јадне Србе. Дакле ради сваке безбједности, људи се сви наоружају и дођу у цркву, па жене, дјеца и старици оду унутра, а људи остану да пазе. Од један пут нападну их педесет Арнаута и то њихове комшије Триничани; али их ови дочекају ватром из пушака, те их растјерају. Тако су се Величичани снасили за тај пут, но сад је зло, што Арнаути хоће за то да им се освете, те не смију нигдје да изађу. Немају коме да се потуже, јер и да то учине и да имају коме, онда још горе.

Из дана у дан све је прије и горе. До сада су Арнаути нападали само на појединце, а сад богме на читава села и то саберу се по читаве чете и ударају. Народ је изван себе од очајања. Не умјем ни сам казат шта им још може бити. Али да је нека јака рука што све ово спотиче, то се јасно види. Јер турске власти и да хоће да нам помогну не смију.

Ужасно је очајно стање овамо. Пропаћемо сви, а увјерен сам, да ако овако потраје дужи, неће ни пола народа дочекаати зиму у животу.

ДОПИСИ.

Манастир Врањина, 16 маја 1891. — Надајући се да ће поштоване читаоце нашега листа ови редуци занимати, узимамо слободу доставити Уредништву „Гласа Црногорца“ за дивну и величанствену славу Врањински и Никољдан који сваке године пада 9. маја, да је и ове године у повонодигнутоме Врањинскоме манастиру, доста побожнога народа искуњено било, да узнесу топле молитве свемогућу Богу за здравље свога витешкога Господара Књаза Никољу, који је из хришћанске побожности послао 400 година на темељу старе Митрополије Зетске подигао православни нови жртвеник и манастирско здање, да се на њему узнесе топле молитве свемогућој милости Божијој, која је ослободила нашену српску Зету од азијатске самовоље. —

У сриједу почео се окупљати побожни народ из оближњих села Црничке нахије, Зете и Подгорице, који су у храму долазећи приступали у највећој побожности икони светог оца Николаја која на десној страни цркве пред иконостасом украшена стоји. У 5½ сати тривратно огласила су звона вечерње молитве, на којој су вјерни искуњени били у највећој побожности, молећи се Богу и светоме оцу Николају. По вечерњи су почели пјевати, играти и частити се по лијепоме народном обичају, а при самој ноћи иза острва Врањине појави се велика лађа пуна гостију и поклоника ове свете обитељи, која пристадла на студенце манастирске при самој цести, која је извијугана до самога манастира. Та лађа доведе Његово Високопреосвештенство г. Митрополита Митрофана са митрополијским свештеном и сердаром Радом Пламенцом. Чим је г. Митрополит на цесту ногом стао, почела су манастирска звона славити долазак свога Митроноса, који дошавши у манастир,

пошао је у цркву, гдје је пред пријестолом узвио топле молитве; па је у манастирском здању отпочинуо.

Народ је тихо и спокојно ноћ провео, само Подгорицани су одушевљени коло водили: у „Ивана Господара.“ и т. д.

Сјутри дан 9 маја искуњило се из Црмнице још прилично народа, међу којима дођоше Г. Војвода Машио Ђуровић, Сердар Саво Пламенац, Сердар Шкрљо Кусовац и многи војнички главари из Црмничке нахије. Са народом Црмничкијем дошао је и приличан број свештеника са Протојерејем Вуком Пламенцом и Пароком Барским Василијем Вукотићем.

Прије службе ношени су иза села Врањине крсти, који се диму сваке године из парохијалне цркве светог Никола, а после исте носе у паокруг два врха од Врањине, који се у виду двије пирамиде из воде подижу; те укуши народ прошавши околу свега острва изађу на студенце при цести, и дођу пред манастирску Николајевску цркву, и литијом у три пута окрену се око исте цркве, за које вршије су сва звона славила. Па су сви ту остали, очекујући Архијерејску литургију.

Служба је одпочела равно у 9 сати на којој је чинодјествовао Високопреосвешћени Митрополит Митрофан са својим Протојером Филипом Радичевићем протојерејем В. Пламенцом, парохом В. Вукоћићем и су пет свештеника.

Посље „Достојно јест“ у своје врме г. Митрополит благоволио је рукоположити за ђакана свршенога Богослова Мила Вукотића Јовићевца, који ће ђаконисати у парохијалној цркви Светог Никола на Ријечком граду.

Посље свете литургије држато је „молебство“ за здравље Њиховијех Височанства Књаза Николе и Књагиње Милене, који се ради поправке здравља народне мајке у иностранству налазе.

По свршетку овога свештенодјелства ишли су главари код г. Митрополита Митрофана у великом салону на благослов и честитање празника.

Народ је на све стране у околини манастира пјевао и веселио се заводећи разна кола и увеселења, те са тако лијепо овом значајно и историјски Врањински Никољдан провео.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 17 маја.

Од како се је Њезино Височанство Књагиња Милене премјестила из јужне Француске и настанила у Паризу, брзјавне вијести доносе нам најповољније извјештаје о Њезине стању. Ма да тамошње велике знаменитости лекарске нијесу употребиле радикалне мјере у лијечењу Њезине болести, ипак из дана у дан снага се повраћа, живот се обавља и оздравља. Она је сад у најбољим приликама што је до сад човјечански ум за такве болеснике приуговотио; можемо седакле надати у Бога и у моћ науке да ће Ју жељни народ брзо угледати у својој средини, а Њена узвишена Ђеца у своја паручија, потпуно оздрављениу.

(Духовне бесједе изван цркве). У прошли Петак 10. о. м. говорио је проповјед „О миру“ ученик III раз. Богос-Учит-Школе, Јован П. Пешић, на темату „Мирљ вама“. Исту проповјед критиковали су ученици III разреда, а Ј. Пешић је иза катедре брашно.

Јуче у Петак 17. о. м. говорио је проповјед ученик истог раз. Јован С. Лековић „О светковању Шећеље и празника“ на темату „Снабди дењ субботњи“....

Критиковао се као и прва,

(Страни гости.) све више походе нашу престолницу. Ове седмице пристјело је из Париза једно отмијено друштво, у ком се налазе Конте Фоа (Гоу) су два сина и г. Мирабо, један од потомака знаменитог мужа из велике револуције. Конте Фоа са половином друштва отишао је преко Миркове Вароши до Диоклеје, па ће у Скадар, гдје ће их ноћи да прихвати остала дружина уз Бојану својим јактом, којим су дошли под Котор. Овога прољећа од српскијех путника није нас походио него г. Матијевић са госпођом из Загреба.

(Пишу нам) из Котора: „Прошле суботе била је овдје на проласку редовијем Лојдовијем парабродом Делфином из Крва Царица Евгенија, удо-

ва Нанолсона III-ег с маом пратњом, па је истијем парабродом продужила пут Тријеста. Искривала се на сухо и обила град у пратњи овдашњег Лојдовијевог агента г. Теренција. Возећи се нашим залвом питала је једнога капетана од параброда, „Бокеља, знали гдје је Књаз Данило погинуо, и кад је под Котор дошла, молила је истога капетана, да јој покаже то мјесто. У Цавтату, гдје је параброд стигао у неђељу у 10 сати, била се справила да пође на мису, али јој киша није допустила. Такође јој киша не даде да посети Дубровник.

(Дементи.) Један лист хрватски измислио је, да је Н. В. Књаз Никола одбио задарски Српски Глас, и ову измислиотину иштампали су и други наши листови; за то смо принуђени, да изјавимо, да та измислиотина не одговара истини.

(Каламлење дјече.) Редовна љетња вакцинација за дјецу са Цетиња и из околине отпочела се у понедељник 20. овог мјесеца у пријемној сали Данилове болнице, у 9 ура прије подне, и продужити сваког осмог дана, на име у уторник 28 маја, сриједу 5., четвртак 13., петак 21. Јуна и т. д. Лекарски по унутрашњости каламиће на мјестима и у дане, које према приликама сами одреде.

Књижевност, умјетност и просвјета.

СВЕЧАНА ЗАБАВА.

У очи прошле недеље, 12 ов. м., ученици овдашње Богословско-Учитељске Школе и Гимназије давали су у Зетскоме Дому свечану забаву у славу словенскијех апостола св. Тирила и св. Методија.

Забава се састојала из поталнога пјевања и представљања „Хајдуци“ драме у пет чинова од Ј. С Поповића.

Најприје се отијевала црногорска народна химна, чиме је и забава отворена; за тиме су сљедовале пјесме: „Знаш ли“ и „Ковачу.“

Иза трећег чина драме отијеване су пјесме: „Домовини“ и „Хајдуци на рочишту“; а, по свршетку исте, докончала се забава са пјесмама: „Прољеће“, „Поточара“ и „Мај.“

Пјесму „Домовини“ и „Хајдуци на рочишту“ пјевали су соло ученици: Владимир Петровић, Никола Вукотић, Љубомир Фатић, Марко Томовић, Душан Милић и Марко Лакчићевић.

Све поменуто пјесме, осим химне, јесу из збирке школских пјесама „Пунулиц“ од Р. Толдигера.

Господин Р. Толдигер, као овдашњи професор и учитељ поталнога пјевања, руководио је и управљао са пјевањем на забави.

Поред вјештине и способности, што су те вечери ученици показали, не можемо се овдје доста нахвалити и лијепог њиховог реда и устројства на бини. Милина је то било погледати, кад се је завјеса дигла! До осамдесет младих пјевача наунили дунком цео простор позорнице. Пуни збиље и самопоздања, стоје достојанствено и усхићено, па чекају на знак својега учитеља, који у њиховоме полукругу за гласовиром сједи и посматра их њеком очинском љубави и пошенишћу... И учитељ даје знак и ученици почну пјевати. Она сила различитих гласова сљубила се, углобила у њеки дивне, неисказиве склад. Чини ти се, осјећаш као да су се најчелнији гласови природе сложили у неку тајанствену хармонију, која одушевљава и заноси. А осамдесет младих Црногораца, осамдесет тиња-полетиња, изгледају на бини као толико Божих анђелака, који су сљедели озгор, да ове јуначке стјепене оживе и разиграју божанственом својом херувиком. И како је нотално пјевање стотрљетос уведено у Богословско-Учитељску Школу и Гимназију, то се присутна публика није могла доста надивити тако лијепоме усјећу а у тако кратком времену.

Пјескању и одобравању није било краја.

А што ћемо казати о представи? Како да похвалимо озбиљно и достојанствено држање арамбаше Милете? братску погодност и слогу Обрадоу? демонски несташлук Иванова са његовијем побратимом — Јаволом? и ону прецијеђену Витомирову љубав и чежњу за мајком?

Па још Зелица како нас је забављала! Поред честитог и моралног разговора часом са Милетом а часом са Обрадом, умјела је она својим пристојним, љубазним и скромним држањем изазвати у нама најљепша чуства о дјевојачком поштењу и невиности.

А остали хајдуци? остали орлови и соколови?

Требовало је само да дођеш, па да видиш и чујеш. —

Глумци живи и једри; у токама и јелецима, под цулатом и свијетлијем оруж-

јем, са бистријем цеврдарима у руди; мркијех бркова а крввијех очи: изгледали су као толико изабраних типова, као толико хриди одсејених од Гаревице, свога хајдучкога гнијезда. Њихова окретност, опрезно хајдучко држање, готовост увијек на залетог пушки; на често пута оно хајдучко безбрижно и равнодушно пландовање; па њихова шала и смијех: пецкања, подвале и досковиче; па она неисказана мржња и овета својим думанима, а бескрајна љубав и пошенишће за својим домом и народом: све је то на публику јако дјејствовало, чинило такви утисак, да се по који пут није могло имати ни пет минута одмора између чинова од непрестаног изазивања.

Комаду позоришноме, који се представља, као и глумцима, који представљају, присутна је публика најмјередавнији тумач и критичар.

Ову је мисао заступао стари референт Хамбуршке драматургије.

Ако је то тако, онда су Богословци и Гимназисте те вечери постигли своју циљ на опште задовољство. Та и у врјеме саме почивке мало се ко с мјеста дизао или помицао, него сједио као прикован за столицу, на особитом раздраженошћу и љубопитством ишчекивао наредовање драме, слушао ју игледао највећом пажњом све до цене катастрофе. А представљачи нијесу били изучени глумци; нијесу били ни прије вјезбани дилетанти. Као год и са пјевањем, тако су и са представом први пут те вечери ступили на позорницу. Него шака младе Црногорчади нашла се у своме елементу: да представи јунаштво. Није дакле никакво чудо што је успјела. Та ко би још боље могао представити јунака, него онај, ко је и сам јунак? И наши млади јунаци представили су старо хајдучко јунаштво таквијем усјећом, да је то могло поднијети на којој му драго позорници, гдје се српски говори.

Забава је трајала од 8 до 12 сати у вече.

Публика се развила с највећим расположењем и задовољством.

Част нашој трудољубивој учебој се младежи!

Признање г. г. професорима Богословско-Учитељске-Школе и Гимназије!

Цвјетала просвјета!

Лијеш од Пипера.

(Ческа академија наука.) умјетности и књижевности отворена је у Златном Црцу великом свечаношћу. Сам надвојвода Карл Лудевит отворио је нову академију чешкијем говором. Била је присутна и надвојвоткина Марија Терезија, министри гроф Фалкенхајн, барон Пражак и барон Гауш. Пресједник академије савјетник Хлавака захвално је надвојводи, па је прочитав извјештај о постанку и стању академије. Професор Дурдик држао је свечани говор о солидарности знаности а професор Уберт држао је предавање о два свијета. При свршетку, прочитани су извјештаји о расписанијем наградама, па је пресједник држао закључни говор.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Промет домаћих производа у Црној Гори.

Никшић, 8 маја.

На данашњем базару биле су разној трговини пијене ове:

Водови сума 150 кила 60 до 65 фор. — Краве од 110 кила 20 до 26. ф. — Брави од 15 кила ф. 3. до 7. 40. — Руметин 1 и по кило новч. 11. Брашно 1 и по кило по 12 новч. — Пшеница 1 ока то чини нов. 13. — Рај 1 и по кило новч. 11 — Сир бољи 1 и по кило ф. 1. — Јечам 1 и по кило нов. 10. — Прасад од 60 кила ф. 15. до 20. — Кртола 1 и по кило новч. 3½ — Кунус 1 и по кило новч. 5. — Скоруп 1 и по кило 70. новч. — Масло 1 и по кило ф. 1. — Восак 1 и по кило фор. 1 и 80 новч. — Дуван у лист 1 и по кило ф. 1. — Дограм 1 кило новч. 80. — Месо суво 1 и по кило по 60. новч.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Из Свете Горе.) Петроградском Гражданину ишпу: Посјетивши Атон као хаџија, био сам поражен односима, који постоје, како гоноре, од пошљедних 40—50 година међу манастирима Свете Горе. Ја нећу улазити у питање, окле долазе ти односи; толико мимоходом рећи ћу, да узрок непријатељства између манастира треба тражити у јакно схваћеном патриотизму, дијелом у духу спекулације, који се стао појављивати у средини манастира. Познато је, да је Атон насељен православијем калуђерима различ народности. Грци се појављују најпретежнијим елементом, па долазе Руси, Бугари, Грузини, па Румуни. Осим тога сви Калуђери се дијеле на оне који живе по манастирима и по засебнијем

Белијама. Манастири су аутономни, а белије су сасвијем подложне својим манастирима, средину између независних манастира и подложних им белија заузимају скити: између осталијех је такав руски Андријевски скит и мајоруски Илијински; први зависи од манастира Ватопеда, а други од Папикратора. — Како се манастири користују својом влашћу може се видјети из ових примјера:

Многима је у Русији позната ствар грузинских калуђера с Иверским манастиром, која се протеже пуне 20 година. Грузини су основали овај манастир још у XII вијеку и владали су њим до у последње доба, када Грци, напавши се у њему у великом, наумише да проћерају основатеље његове. Право Грузина је признато, по манастир још им није повраћен. (А белија кад Срби тражити Хилендар од Бугара? преводилац.) — У свијем Атонским манастирима још се памти ствар Андријевскога скита с Ватопедом, који није дао скиту, да има своје престаниште (на морској обали), него је требало да добром светом то право од истога манастира откупи. — До данас још није ријешен спор Илијинскога скита с његовим манастиром односно грађања нове цркве, започете још назад осам година. Парница се води на штету скита толико година, и скоро је остао без свештеника, јер стари изумиру, а манастир-сузери не допушта, да се млади рукополажу. — Овијех дана викао је други спор, који може служити прекрасном илустрацијом положаја руских калуђера на Атону. Настојатељ светониколајевске белије, јеромонах Неофит, купио је од грчкога манастира Есфигмена стару белију св. Кузме и Дамјана с правом, да на том мјесту подигне руски скит у славу Св. Николе а у спомен чудеснога избављења Александра III и његовог августјинског породице при катастрофи у Борки 17 октобра 1888. Игу или Есфигмена, јеромонах Герман, заједно са 32 најстарија представника манастирска, извршили су официјални акт и утврдили га својим потписом и манастирским почетом; но кад је овај спис дошао до светјинског Протата, (у ком су представници од 20 манастира атонских, те је ту уредоточена врховна власт над атонским манастирима), стао је овај наводити изговоре, да не призна свршени чин. Грчка странка, која се противи уопће, да се руски елементи утврђује на Атону, просеула је главе, који се појави по атинским и цаиградским листовима, као да је Есфигменски игуман уступио Русима право, да подигну нови скит без знања свога брата, а примљену суму да је ставио у свој џеб, и бојећи се казни цариградекога Патријарха, да је побјегао у Атину. Напротив у колико су сви ови гласови лишени сваког основа, познато је рускоме генерал консулу у Селенику и царском посланству у Цариграду, куда су били достављени сви документи, који се односе на ову ствар. — Испријетелско понашање светјинскога прота та према рускијем калуђерима на Атону види се из парница иверских Грузина, андријевскога скита, или самог скита и пошљедице о. Неофита. Овакво понашање не приличи ни положају преставника духовенства уопће, ни монашкоче чину особено, и не служи на част старје шинама, који дају рђави примјер својој духовној дјечи, а иновјерцима повода, да зло говоре о самој цркви. Да се овоме стане на пут, требало би да они, који су позвани; да се брину о угледу православног духовенства у Цариграду и у Русији обрате на то пажњу, на да једном за вада таково стање на Атону престрате на задовољство ривјех добромислелих.

(Нови уговор с Лојдом.) Преспошња „W. Abt“ објелодавила је анализу новог уговора, што га је аустријска влада склопила с друштвом Лојдом у Трету. Друштво ће у будуће бити посве Аустријско, као што ће Адрија бити чисто угарско подузеће. По извјешћу друштва за г. 1890. Лојд је добио две године од државе потпору од 1, 846.428 фор., а уз то је она још платила и пристојбу за пролаз кроз сујечки прокоп, које су износила управо 360.000 фор. У свему је дакле подпора износила 2.15 милиона. У будуће да ће држава Лојду 3.4 милиона. Ставне установе уговора, који ће се предложити 6 маја главној скупштини Лојдових дигничара, гласе: Друштво се обавезује, да ће од 1 јануара 1892 године кроз 15 година подузмати следеће пловидбе: 52 у Александрију и натраг, 104 у Котор и натраг, 52 у Кро. Пиреј, Цариград и натраг, 52 из Цариграда у Варну и натраг, 52 из Крети и Смирну и натраг, 13 у Александрију, Бејрут Цариград и натраг, 13 из Александрије у Цариград и натраг, 26 из Александрије у Месину и натраг, 52 у Пуљ, Крк и натраг, 104 у Метковић и натраг, 52 у Превезу и натраг, 52 у Солун, Цариград и натраг, 40 из Цариграда у Брајилу и натраг, 52 из Цариграда у Батум и натраг, 12 у Бомбај и натраг, 12 у Бомбај, Хонгконг и Шангај и натраг, 12 у Коломбо, Бангута и натраг, 6 у Савтос и натраг. Становити

ће бродови на неким пловидбама тицати и ријечку луку. За те пловидбе дава ће држава субвенцију од 3.400.000 фор., урачунав овамо и пристојбу за сујечки прокоп. За понуђење и повећање броја бродова, држава ће дати друштву предум од 1.5 мил. фор., без камата. Зајам враћа ће се након 10 година у пет годишњих оброта.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

АТИНА, 12 маја. — Вел. Књаз Борђе стигао је, дочекав у Пиреју Краљевском породицом.

ПЕТРОГРАД, 12 маја. — Поводом доласка Царевнића у Сибир, царски указ наређује ублажење казни сибирских осуђеника. Цар је овластио Царевнића да објави вољу Цареву, да своји Сибир са Русијом жељезницом путем и да лично првијем ударом мотика започне рад. У исто доба именује га шефом прве ловачке регименте источног Сибира.

Царевић је пристио здрво у Владивосток.

ПЕТРОГРАД, 12 маја. Царска Породица путује сјутра у Москву и бавиће се шест дана.

ПРИЗ, 12 маја. — Камара је примила предлог да се снушти царина на пшеницу на 3, а на брашно на 6 франака.

Цар је одликовао Фрејсипета великијем крестом реда Александра Невског.

БЕРЛИН, 12 маја. — Цар Вилхелм ће посјетити Амстердам.

БИОГРАД, 12 маја. — Странка либерална и напредна протестирају, што је резолуција скупштинска, односно Наталије постала законом.

Префект полиције и командат жандармарије биће позвани на суд због ствари краљице Наталије.

ПЕТРОГРАД, 13 Маја. — Листови негићу важност акта царске милости. Цар је чинио потишћивати у Токвио да је потпуно задовољан сажаљењем Цара јапанског ушљед атентата, и да не тражи више да му пошаље специјалну депутацију јапанску.

СОФИЈА, 14 маја. — Румуњска влада није издала Ризова и Нождарова, него их је удаљила из Румуњске.

ЦАРИГРАД, 14 маја. — Нелидов пошао је у сусрет Великом Књазу Борђу, који се овдје очекује у четвртак. Остануће два дана и пребиваће на пароброду „Карнилову.“

АТИНА, 14 маја. — Велики Књаз Борђе кренуо је на подне.

ПРИЗ, 15 маја. Пољазак царске породице из Петрограда, да посјети Француску изложбу, одложен је.

ПЕТРОГРАД, 15 маја. Изашао је нови закон, који придаје народном ополченију велики број официра.

МОСКВА, 16 маја. Повод годишње усмене царева крунисања Митрополит је служио свечану службу у присуству Великог Књазца Сергија и супруге му, на је слиједила литија. Поводом доласка Царске Породице град је некићен.

ЦАРИГРАД, 16 маја Пристио је Велики Књаз Борђе, поздрављен у у име Султана од министра иностраних дјела и великог дворског паремонјера. Сјутра ће га Султан примити, који ће посјету одвратити. Велики Књаз је добро, али треба да се причува.

БУКУРЕШТ, 16 маја. Ратни министар поднио је пројект о реорганизацији инфантерије и кавалерије територијалне.

ЗАХВАЛА.

Господин кап. Јован Луковић, родом из Приморја, поклонно је музеју „Зетскога Дома“ двије кашете разноврсних и драгоцијених шкољака и окаменотина из Црвенога Мора.

На томе дару изјављује се г. кап. Јовану Луковићу најтоплија захвала.

Цетинје, 15. Маја 1891.

Управа „Зетскога Дома.“

ОБЈАВА.

Број 363.

Лицитација руја држаће се на Цетинје 3-ћег Јунија 1891, и исти ће се дан лицитација прекинут.

Контраг ће се дати ономе, који се за највишу цијену обавезе примати из народа, за готове новце: на Ријеку, Сељање, Вир и Подгорицу. — **вас руј који се убере у Књажевину године 1891.** по мостри која ће бити у Канцеларију Министарства финансије.

Уредба руја, треба да буде добра, то јест, да руј буде зелен и чист без икакве емјене.

Влада Књажевска тражиће од подузимача кауцију од 1000 наполеона, било у новцу или у непокретности.

На сваке 560 килограма руја, подузимач имаће да плати Држави извозне таксе: флорина два у злато.

Они који би жељели лицитирати, морају се на горе означени дан пријавити у Канцеларију Министарства финансије, гдје ће се држати лицитација — од три до пет ура по подне, и донијет са собом — за кауцију — новце, или од непокретности карте уредне и потврђене печатом и потписом од надлежних Судских власти, и предат једно или друго у Министарство, најдаље 3-ћи јунија 1891 до подна, иначе неће имати право лицитирати.

Цетинје, 2 Маја 1891.

Министарство Финансије.

ОБЈАВА.

Сагласно наредби Славног Књ. Црног. Великог Суда од 10 маја ов. г. овим се износи на јавну лицитацију све покретно и непокретно имање Браће Драговића.

Непокретно имање састоји се из:

1) Једне куће двокатнице у овој вароши на главној улици међу границама: од истога и запада пут Општинеки, од сјевера кућа Пера Јовићевића а од југа Мата Бороја. На доњем спрату су 1 дућан, 1 трипзарија, 1 кухина, 1 магацин; на горњем спрату четири простране собе. Кућа има тезу и башту засађену разнојем дрвећем.

2) Једнога комада земље под заграбљем међу црквином. У томе комаду земље има 1½ рало оранице.

Поше покретнога имања налази се у Управи Општине Цетинјске на расположење свакоме, ко би желио што купити.

Рок распродаји како покретнога тако и непокретнога имања траје до 20 Јулија о. г.

Ко до тога дана понуде за што највеће цијене овоме ће се ствар предати у својину.

Бр. 691.

Цетинје 16 маја 1891.

УПРАВА ОПШТИНЕ ЦЕТИЊСКЕ.

ОГЛАСИ.

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'Été, sur demande affranchie adressée à

M^{rs}. JULES JALUZOT & Cie PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Tous les renseignements nécessaires à la bonne exécution des commandes, ainsi que les conditions d'expédition, sont indiqués dans le Catalogue.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance pouvant être expédiée en un colis postal.

(5—5)

Црногорске поштанске марке и отворена писма (без вриједности) купујем у свакој количини по највишој цијени, тражим понуде и пошиљке.

Weiss H. J.

Papier und Briefmarkenhandlung
Budapest, Muzeumkörut 29.

(6—6)

1891
ЗЛАТНИ
ПАП

С В Е О П Ш Т А
В Е М А Љ С К А
ИЗЛОЖБА.

На прославу јубилеја прве обртничке изложбе год. 1891 у Златном Прагу

под окриљем
Бегова царског и краљ. Величанства Гесара Франца Јосифа I.

од 15 маја до октобра 1891.

Порука, уметност, обрт, земљорадња, свечаности, привремене изложбе, fontaine lumineuse, састанци, жребља и т. д.

(6—8)